

pectes terminològics més generals. En el primer text, Luis González, que treballa a la Direcció General de Traducció de la Comissió Europea, parla dels conflictes que té el traductor a l'hora de la creació neològica en una llengua com l'espanyol que, tot i ser internacional i multipolar, és una llengua de traducció i no de creació en els fòrums internacionals i en la comunicació científica. La seva proposta és un fòrum de traductors per facilitar la circulació d'informació i de propostes entre traductors i especialistes.

En la segona, Josefa Gómez de Enterría, de la Universitat d'Alcalá de Henares, parla d'un projecte entre diverses institucions per a l'estudi dels llenguatges d'especialitat en espanyol, i de les línies de treball que tenen encetades o en projecte.

En resum, un llibre prou interessant per a professionals, presents i futurs, que treballen o estan en contacte amb el llenguatge jurídic, traductors, terminòlegs i juristes interessats en terminologia, per aproximar-se a aquest món fascinant que és la terminologia jurídica i el dret mateix —per als qui venim del món de la llengua—, a través de les dificultats que planteja la traducció.

Ester Franquesa Bonet, La terminologia. Un mirall del món.

Barcelona: UOC, 2008, 244 pàg. ISBN: 978-84-9788-716-8

Xavier Rull Muruzàbal*

De fa anys, l'activitat terminològica a Catalunya ha estat considerable, tant pel que fa a la producció terminològica en si com a la reflexió teòrica a l'entorn d'aquesta disciplina. Durant els anys setanta autors diversos —com Lluís Marquet o els redactors de la *Gran enciclopèdia catalana*— ja treballaven en aquest camp; a mitjan dècada dels vuitanta, M. Teresa Cabré i Castellví engegava projectes com el Termcat —el centre de terminologia catalana— o l'Observatori de Neologia; i durant la dècada dels noranta els serveis lingüístics de les universitats del domini lingüístic català també hi han treballat. En conseqüència, el bagatge que tenim sobre terminologia és considerable. Això ha fet que s'hagin publicat diverses obres sobre aquesta qüestió, tant teòriques (cas del llibre de M. Teresa Cabré i Castellví *La terminologia*) com aplicades (per esmentar un dels darrers exemples, l'opuscle *Estudis d'implantació terminològica* aplicat a la terminologia esportiva, publicat per Eumo el 2007), incloent-hi els treballs de caràcter orientatiu fets pel Termcat.

* Xavier Rull Muruzàbal, Universitat Rovira i Virgili / Universitat de Lleida.

En aquest context cal situar el llibre *La terminologia. Un mirall del món*, d'Ester Franquesa. L'autora va treballar força anys al Termcat i fins i tot en va ser directora. La seva perspectiva, doncs, és un punt de vista privilegiat a l'hora d'explicar com és i com funciona la terminologia en general i la terminologia catalana en particular. Per tant, es tracta d'un llibre que aporta dades d'interès a l'estudiós d'aquesta disciplina i també a qui s'hi vulgui dedicar professionalment.

L'obra mostra les diverses facetes que tenen a veure amb l'activitat terminològica i, per això, s'estructura en diversos capítols. El primer capítol ofereix una visió general dels llenguatges d'especialitat i de l'expressió científica. S'hi tracten temes diversos: la natura dels textos tècnics i científics; la traducció especialitzada; la divulgació de la ciència; etc. Part de l'interès d'aquest capítol rau en les reflexions de caràcter històric que fa l'autora, com per exemple en parlar de la traducció especialitzada o de la divulgació de la ciència.

En el segon capítol es parla de l'element nuclear de la terminologia: el terme. Un primer apartat es destina a definir aquest concepte; un segon apartat detalla succintament els recursos de què disposa la llengua catalana per a crear tèmens nous (derivació, composició, truncació, variacions de significat, manlleus, etc.); i un tercer apartat es destina al que s'anomena *terminologia corporativa*. Aquesta darrera qüestió és més important del que pugui semblar a primera vista. En efecte, la creació neològica ja no és patrimoni exclusiu de la ciència o del món acadèmic, ja que les empreses generen cada dia nous productes i noves aplicacions i, per tant, també generen denominacions, ja siguin tèmens en si, ja siguin denominacions comercials que acaben esdevenint mots comuns.

El tercer capítol està dedicat a l'aplicació de la terminologia. Hi ha un petit apartat introductori sobre la teoria terminològica, però l'autora de seguida se centra en aspectes pràctics. Així, per exemple, es parla de les polítiques terminològiques. Aquesta és una qüestió prou important: no és cap secret que l'activitat terminològica catalana o quebequesa s'insereixen en un procés general de normalització lingüística, fet que no es dona en altres latituds; i que això en condiona la praxi, els resultats, l'impacte social i fins i tot el pressupost que s'hi destina. També es parla del procés de normalització terminològica, és a dir, els passos que se segueixen des que es detecta una necessitat denominativa fins que un organisme sanciona una proposta terminològica; i s'enumeren tots els elements que cal tenir en compte en aquest procés. Hi ha altres comentaris d'interès, com ara una explicació sobre els observatoris de neologia

(eines imprescindibles per a conèixer com les llengües produeixen denominacions noves) o algunes dades sobre l'activitat terminològica entesa com una activitat professional. El capítol conté, també, descripcions sobre l'activitat terminològica en diversos àmbits politicogeogràfics: en llengua catalana, espanyola, francesa i hebrea, més un apartat sobre la cooperació internacional en matèria terminològica. Aquesta informació és important perquè, com s'ha dit, a cada país apliquen l'activitat terminològica segons les seves necessitats sociolingüístiques, cosa que fa que es treballi d'una manera o d'una altra.

El quart capítol incideix en la recerca que es fa en matèria terminològica i en les aplicacions que en surten, com els vocabularis terminològics, els bancs de dades, les eines informàtiques per a la traducció, etc., sense perdre de vista les vies de difusió de les propostes terminològiques. Aquest capítol també reporta les normes terminològiques existents fins avui.

Al cinquè capítol hi ha un apartat dedicat a les recerques sectorials amb vista al tractament terminològic, amb apunts metodològics de diversa mena: estructuració conceptual del camp a tractar, agents que hi intervenen, propostes de definició, organització de les dades resultants, avaluació i actualització del material, etc. Un dels temes més rellevants és la gestió dels candidats a tèmens, és a dir, com s'aïllen i com es tracten aquelles unitats lingüístiques que, en un primer buidatge, mostren elements que fan pensar que podrien ser tèmens. Les pautes que ofereix el llibre (criteri conceptual, sintàctic, documental o interlingüístic) són una de les aportacions més interessants del llibre.

Tot el llibre és farcit d'exemples de diversa mena (molts en català, però també en altres llengües) que il·lustren els continguts exposats. Al final del llibre, a més, hi ha un glossari que recull els conceptes més importants que apareixen al llibre.

Tot i la compartimentació del llibre en apartats, hi ha un element que fa de fil conductor a llarg del treball: el punt de vista socioterminalògic. En efecte, tot el que s'hi exposa té com a base comuna una visió sociolingüística de l'activitat terminològica. I és que l'activitat terminològica no és tan sols una branca de la lingüística aplicada, sinó que també beu d'altres disciplines.

En resum, es tracta d'una obra de gran interès per a qualsevol estudiós de la terminologia i de la planificació lingüística, que té l'avantatge d'aportar una visió força polièdrica del fet terminològic, com ha de ser tractant-se d'una disciplina com és la terminologia.